

deelt, ere tilstrækkelige, men jeg havde tillige haabet, at de trykte Motiver vare udførlige nok; thi der er udtryffeligt gjort den Bemærkning, at det var muligt, at det Beløb, som blev tilovers, ikke var tilstrækkeligt til Dampflibets Anskaffelse, men at det i saa Fald maatte beroe enten til næste Finantsaar, eller at de dermed medgaaende Omkostninger maatte udredes af det Capitalfond, som af Drefundstolden oplægges, men som Statskassen ikke har nogen begrundet Ret at regne sig tilgode. Den samme ærede Taler har gjort en anden i og for sig meget rigtig Bemærkning, at det var høist nødvendigt, at der blev truffet en Grændse i Statshuusholdnings = Budgettet mellem hvad der skal henregnes til Domainier og hvad ikke. Naar det er udtalt i Grundloven, at ingen Statsdomaine maae afhændes uden ved Lov, saa er jeg fuldkommen enig med ham heri, men jeg maa erklære mig uenig med ham, naar han mener, at den væsentligste Deel af Statseieendommene ikke er opført paa Budgettet; jeg vil derimod tillade mig at troe, at de værdifuldeste Dele deraf virkelig ere anførte. Jeg skal imidlertid ikke have Noget imod, og det skal endog være mig kjær, om det Udvalg, som det høitærede Thing maatte nedsette i denne Sag, kunde komme til at opstille en bestemt Grændse om, hvilke af Statens Eiendomme, ikke blot Domainerne, men ogsaa andre Ting, som ikke i fjerneste Maade hørte til Domainerne, kunde indbrages under samme Begreb. Man maa imidlertid erindre en Ting, og det er, at der af den Omstændighed, at der ifølge Grundloven udfordres en Lov til, at en Domaine skal kunne afhændes, deraf følger ikke, at Finantsministeren efter eget Tykke og Forgodt befindende skal kunne afhænde alle andre Statseieendomme, thi der er den Regel udtalt i Grundloven, at Finantsministeren skal have Gjæmnel for enhver Indtægt og Udgift, hvoraf følger, at han ialmindelighed ikke kan afhænde nogen Statseieendom, og ialtsald ikke uden paa sit eget Ansvar, om Conjunctionerne skulde blive saaledes, at det var fordeelagtigt, eller at denne Indtægt gjordes fornøden.

Nu er det ganske vist, at der er en heel Deel af de Eiendomme, som Staten besidder, som ikke ere stikfede til at deres Salg bestem-

mes ved Lov, og om hvilke det er umuligt at forelægge nogen Lov med Hensyn til Salgsbetingelserne. Jeg skal blot nævne een Klasse, de vestindiske Plantager. Den ærede Taler har meent, at Finantsministeren havde Ret til afhænde iblandt Andet dette Slot, hvori vi her sidde, Rosenborg Slot og Børsen; men det er undgaaet den ærede Talers Opmærksomhed, at ved en Kgl. Resolution af 30te Mai f. A., som emanerede førend Grundloven, men dog i Harmonie med den, er Hs. Maj. Kongens Civilliste og dens Forhold til Statskassen bleven bestemt. Deri ere visse Eiendomme erklærede for uafhængelige, og dertil hører navnlig visse 2 Slotte. I sidste Møde er det fremhævet som en Indvending mod Domainerne, at de udvise et stort Brutto-Beløb men ringe Netto-Beløb, og at de i deres Bestyrelse give et Billede af Statsadministrationen i det Hele. I deres Almuelighed vil jeg tiltræde disse Bemærkninger. Det er naturligt, at enkelte Bestyrelsesgrene i det Mindre kunne give et Billede af hele Statshuusholdningen, men jeg indseer ikke, hvorfor Domainerne skulde være unddragne de Brost, som vor hele oeconomicke Statsbestyrelse har lidt af; og jeg troer i alt Fald ikke, at derved er gjendrevet, hvad jeg i mit foregaaende Foredrag har fremført om, at der var gjort god Begyndelse til at give en klar Oversigt over Domainebestyrelsen og dens forskellige Indtægter og Udgifter, ligesom det vel fremgaaer af Domaine-Directurens Beretning, at der er en alvorlig Stræben tilstede for af Domainerne at udbringe en saa stor Indtægt som muligt, og at denne allerede nu er større end tidligere. Jeg troer heller ikke, at det er grundet, naar en æret Taler har bemærket, at Indtægtsforøgelsen ved Domainerne var eensidigt søgt igjennem Bøndergodse og Fæstevæsenet, jeg troer det ikke, og det saa meget mindre, som man stadigt har Opmærksomheden henvendt paa, ogsaa at faae en højere Forpagningsafgift af Hovedgaardene, efter som Domainerne blive ledige. Jeg har derhos tillige antydet, at der forelaae en Plan, til en Reform af Forstvæsenet, som endnu ikke er bragt til Gjennemførelse, men hvoraf vi tør haabe meget tilfredsstillende Resultater. Ved samme Leilighed bleve der fremsatte nogle vigtige Bemærkninger